

ՎԱՐԱԳԱՅԻ ՀԱՎԱՏԻՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷՅԷ

ՄԻԹԱԱԼԻԳ ՂԱԶԷԹԱ

ԳԻՐԻՆՃԻ ՄԵՆԵ

1868 ԱՊՐԵԼ 16 ՄԱՆԸ

ՆՈՒՄԵՐՈ 21

Վարադայի Հալաթիս հաֆթաա 5 տէֆա չըգարույ պէնէվի գըյմէթի փէշին օլարագ 100 զուրուշ օլուպ, թաշալար իշին փօթա իւճրէթի պէ-
րապէր օլարագ 120 զուրուշ տուր, վէ նիւսիսի 20 շէր փարայա ասթըլաճագ տըր. իւնաթըն պէհէր սըրաաը պիրինճի տէֆա իշին 2 իքինճի տէֆա
իշին 1 1/2 իւնիւնճի տէֆա իշին 1 զուրուշ տուր. մէթուպ կէօնտէրմէր իսթէյէն Սթամպուտա փիրինճիլէր իշինտէ ճամը խանտա Նուրիճան Ա.
Իփէրէան խանէ կէօնտէրմէր տիրէր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԵՐԵՅՈՒՆԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՊՐԵԼ 12

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ

Հարաւսիսի 20

Ի՞նչ են երեսփոխանութեան պարտ-
քերը:

— Եւրապական պաշտպանել ազգային
Սահմանադրութիւնը և հսկել անոր գոր-
ծադրութեանը վրայ:

Կը հարցնենք. — միթէ հաւատարմա-
բար կատարե՞ց նա իր պաշտոնը:

— 1866 Մարտ 20ի դէպքերը կը պա-
տասխանեն թէ՛ Ո՛չ:

Ուրեմն անպատուեց նա ժողովուրդին
իրեն համար տուած վստահութեան քը-
ուէն, և՛

Կը հարցնենք. — Ի՞նչ ըրաւ ժողո-
վուրդը:

— Ի՞նչ ու չ'ըրողքեց այդ կատարուած
իրողութեան դէմ:

Ուրեմն երեսփոխանութիւնը իր պարտ-
քը չ'կատարեց և ժողովուրդն ալ իր իրա-
ւունքը չ'պահանջեց:

Եւս պարագային մէջ ժողովուրդն ու
երեսփոխանութիւնը միանգամայն պակասա-
ւոր է և այդ պակասութեան հետեանք են
ներկային շփոթութիւններն ու թերութիւ-
նները, վասնոր գործուած զեղծումիմը դէմ
պահուած լուծիւնը ապագային մէջ նո-
րագոյն զեղծումներու ծննդեան պատճառ է:

Ղարաձեւը՝ կը հարցնենք. — միթէ ե-
րեսփոխանութիւնը կըրցա՞ւ օրինաւորապէս
ազգային շահերն ու իրաւունքները պաշտ-
պանել:

— Եւս ալ պատասխանը փետր. 4ի և
անկէ ետքի պատահած դէպքերը կրնա
տալ:

Ի՞նչ է, ժողովուրդ մը՝ որ կը սխալի
ու կը լռէ և երեսփոխանութիւն մը՝ որ ա-
մուռ կը կենայ և չգործեր, բնականաբար
ազգային իրերն ալ անկերպարան վիճակ մը
կ'առնուն, ազգային շահերն ու իրաւունք-
ները անխնամ կը թողուին և երեսփոխա-
նական վարչութեան մէջ աշուտակտական
կամ միապետական սկզբունքը կը ծնի, և ա-
ճի և մեծ իր մը կը ձևանայ:

Եւս գաղափարն ալ երեկուան ու այ-
սօրուանը չէ, հին է և ժողովուրդին լուռ-
թիւնն ու երեսփոխանութեան անտարբե-
րութիւնը սնունդ տուին որ այդ գաղափա-
րը աճի և զարգանայ:

Սո՛ւտ են մեր ըսածները. —

— Մեր ազգային կառավարական գոր-
ծոց մէջ պաշտօնէութեան և համամու-
թեան սկզբունքները մոցնելու համար ե-
ղած առաջարկութիւնները կը պատասխա-
նեն թէ՛ Ո՛չ:

Եւս առաջարկութիւնները մերժուե-
ցան Ինքհանուր ժողովի կողմէն, բայց ա-
ռաջարկութեան հեղինակները անխնայ էին
և ահա 1866 մարտ 20ի պատահարը ծնան:

Թէ՛ և Մանգուլմէ զգաց այդ խոր-
հուրդը, և թէ՛ և մենք ալ նոյն Լրագրին
միջոցաւ դէմ խոսեցանք, բայց ատոնց ար-
ձագանքը դեռ այս ուրբաթ աւուր Ինք-
հանուր ժողովին մէջ լսեցինք:

Մեր ըսածները չոր խօսքեր չեն, այլ
կատարուած իրողութիւններ, և ահա վե-
րաքննեալ Սահմանադրութիւնը կ'ապա-
ցուցանէ մեր գրածները և 150 զուրուշ
տուրքն ու ընտրութեան համար 35 տարին
մէյմէկ փաստեր են:

Համամութեան բարեկամները 1866
մարտ 20ի պատահարէն ետք՝ սկսան Եւ-
րային իրերու տարբեր ձև ու գոյն տալ:

Հանրական շահուց և իրաւանց վե-
րաբերեալ որոշումներ ընել՝ առանց երես-

փոխանական ժողովին հաւանութեանը:

Եւս պային կամաց ու զգացման հակա-
ռակ տնօրէնութիւններ ընել, առնց երես-
փոխանական ժողովին հաւանութեանը:

Եւս պային իրերու մասին Ի. Ղարան
թագրիր ընել, առանց երեսփոխանական
ժողովին հաւանութեանը:

Եւս պային Հիւանդանոցի մէջէն պա-
տսպարեց թիւը պակսեցնել, առանց ե-
րեսփոխանական ժողովին հաւանութեանը:

Մէկ խօսքով՝ երեսփոխանական վար-
չութեան մէջ կամայական և կամ բացար-
ձակ դրութիւն մոցնել, առանց ազգային
հաւանութեան:

Երեսփոխանական ժողովը՝ որ ազգա-
յին գերագոյն ձեռնհաս ատեանն է միայն
և ուսկից կը ըլլին ամեն օրինաւոր վճիռներ,
իրաւունք, օրէնք և տրամադրութիւններ,
կը հաւաստեն թէ իր իրաւասութեանը հա-
կառակ գործուած իրողութիւնները իրեն
արժանապատուութեանը դէմ եղած նախա-
տիքներ համարելով՝ վշտացած էր և իր
ամլութիւնն ու անշարժութիւնը՝ հետեանք
իր վշտակրութեանը:

Եւս ստոյգ է այս և եթէ իրաւացի
կը վարմանանք մեր երեսփոխանութեան
դէմ և իրաւամբ, վասնոր մեր երեսփոխա-
նութիւնը զիտնալու է թէ ամեն ազգի ու
ժողովրդեան մէջ զանազան տեսակ կուսակ-
ցութիւններ կան և որոց կարծիքները, հա-
մադրութիւնները, սկզբունքներն ու դրութիւննե-
րը իրարմէ բոլորովին տարբեր ըլլալով՝ ա-
մեն ատեն ու ամեն ժամանակ առիթներ կը
բնառեն իրենց դրութիւնները հաստատելու
և ահա մեր երեսփոխանութիւնն ալ իր վըշ-
տակրութեամբը (զու ըսէ իր ամլութեամբն
ու անշարժութեամբը) տեղի տուաւ համա-
մադրութեան կուսակիցներուն տակաւ առ տա-
կաւ բուն իրենց դրութեամբը վարուելու:

Կուսակցութիւնները անդրդուելի են

իրենց սկզբանք մէջ, անդրդուելի ըլլալու է նաև մեր երեսփոխանութիւնն ալ իր ստանձնած պաշտամանը մէջ և էթէ չ'կատարէ նա իր պարտքերը և եթէ չ'պաշտպանէ արդարապէս ազգային շահերն ու իրաւունքները, ան ատեն գործը ժողովուրդին կը մնայ:

Ժողովուրդը տեսնելով իր երեսփոխաններուն անհոգութիւնը ու ազգային իրաց տխուր, ձախորդ ու անկերպարան վիճակը, ապրիլ 12ին անոնցմէ առաջ փութացիր էր ի Վալաթիա, նոյն օրուան ժողովին վախճանը գիտելու և տեսնելու թէ ո՞ր երեսփոխանը արդեօք ազգային շահերն ու իրաւունքները արիւարտ պիտի պաշտպանէ, արդարապէս խօսի և իր ու համայն ազգայնոց սիրոյն, համակրութեանը, շնորհապարտութեանն ու յարգանքը արժանի պիտի ըլլայ:

Երեսփոխանութեամբ սկսաւ ժամերն ու վայրկեանները թուել և ահա հազիւ ժամը 7ին ատենը բացուեցաւ:

Ինչպէս սովորութիւն է ամէն օրինաւոր ժողովներու մէջ, նախորդ նիստերուն արձանագրութիւնը կը կարդացուի, բայց որովհետեւ գիւտնը մոռցել էր նոյն օրը արձանագրութիւնները բերել, ասկէ սկսաւ խօսքերուն սկիզբը և փանոսեան ու մանաւանդ խօսքարեան եֆէնտիներուն լուրջ վիճաբանութեան առարկայ ըլլալով՝ Վեփրուզեան եֆէնտին պատապխանեց թէ մենք ամսականաւ պաշտօնեաներ չ'ենք:

Կը հաւանիք որ Վեփրուզեան եֆէնտին կրիւք ըսած ըլլայ, բայց որովհետեւ ուրիշ ժամանակներու մէջ և ուրիշներու բերնէ շատ անգամ ասանկ խօսքեր ըսած ըլլալով՝ կ'ըսենք թէ ազգային պաշտօնեայ մը ամսական չառնելուն համար միթէ փութադարձ իրաւոնք մը ստացած կ'ըլլայ ալ գային գործերը ժամանակին չ'տեսնելու, երեսի վրայ ձգելու և կամ ազգային գործոց մնաւ հասցնելու:

(Երեսփոխաններէն):

ՓԱՆՈՍԵԱՆ ԵՒ ՊԵՏՐՈՍԻԱՐԲԱՐԵԱՆ

Երեսփոխաններէն ԳԵՐԻՍ 19

Հիւանդանոցի վիճակը երթալով վատթարացած էր. սով, քաղց և մերկութիւն ճարակ գտած էին անդր, որ աւելի օրհասկանի կը նմանէր, ըստ որում իր վերջին ձգնաժամերը կը թուէր, ըսել կ'ուզենք գոնեւ գոցուելու վիճակին հասած էր:

Ինչո՞ւ.

—Վասնզի, ժողովուրդը՝ որ անխնայ և անիրաւաբար կը զոպարտուի խառն ժողո-

վէն թէ ստակ չ'տար, վստահութիւն չ'ունէր, թէ և մէկ կողմէ ալ Եղգ. ժողովոց ալեւոր Ս. Վախագահը (օրուն համար կ'ըսեն թէ շատ հարուստ է) չ'էր գաղտնի պատրիարքարանի և Հիւանդանոցի անձկութեան տխուր վիճակը նկարագրել:

Սահմանադրութիւնը անժամանակ կերպով՝ կուսակցութեան մը ձեռք և առանց Եղգ. Երեսփոխանական ժողովին հաւանութեանը կը դադրի, և յայնժամ Ս. Վախագահը կը լռէ. իսկ երբ պատրիարքարանի անձկութիւնը կը տեսնէ, ան ատեն Եղգ. Երեսփոխանութիւնը կը յիշէ, ի ժողով կը հրաւիրէ և այնպիսի սրտաշարժ ու տխուր նկարագրութիւններ կ'ընծայէ, որով յարստը կը շարժին բազմականները ու ժողովականներէն ոմանք մինչև անգամ սա պատասխանը կուտան թէ՝ «եթէ գիտցած ըլլայիք որ այսօրուան խնդրոց կարգը ստակն էր, չէինք դեգեւեր մեր հետը մէյմէկ ոսկի բերելու»:

Փրկիչ և պատրիարքարան, ահա այս երկուքն հասարակութեան մտացը մէջ մէյմէկ վրձն գայթակղութեան դարձեր էին, ու ոչ երբէք Վալաթիա—Վարդաշապուհ:

Պատի դազին ու պատասպարեալները այս տագնապակից վրդովմաններէն ու հեծեռներէն աղատելու համար միակ և վերջին միջոց մը մնացած էր:

Ի՞նչ էր այդ միջոցը:

—Ժողովրդեան վստահութիւնը դրաւել:

Ի՞նչ եղանակաւ:

—Ժողովրդեան սիրոյն ու համակրութեանը արժանացած ժողովրդական Ինձ մը հոգաբարձութեան պաշտօնին գլուխ կոչելով:

Ո՞ր էր այդ պաշտօնին արժանաւոր անձը:

—Փանոսեան, որ իր անցեալով ապացուցած էր իր արժանաւորութիւնը:

Ինչ ինչ պայմաններով ձեռնարկեց նա այդ փափուկ և դժուար պաշտօնին ու միայն ամենէն գլխաւորն ու մեծագոյնը մոռցաւ:

Ի՞նչ էր այդ մոռցածը:

—Ի՞նչեք Հիւանդանոցն իր եկամուտներովը կեդր. սնտուկէն, որուն վրայ արդէն նոյն ժամանակը գրեցինք, և զոր կը յուղէ հիմա ժողովուրդը:

Եհա այս եղաւ փանոսեանի հրաժարման պատճառը, որ գոյացաւ Փրկիչի և Պատրիարքարանի սնտուկին միութեան անտեղութեան:

Փանոսեան ի՞նչ սկզբունքով ձեռնարկեց իր ստանձնած պաշտօնին:

(Երեսփոխաններէն):

Երեսփոխաններէն ԳԵՐԻՍ 19

«Երեսփոխանը և քաջաւորը էր հիւանդը, միայն թեթեւ հարբուխ եղած էր. եկան այս տխուր բժիշկները, և ուրիշ ցաւեր կարծեցին հիւանդութեան պատճառ և նորատի հիւանդ մը մահուան եզրը հասուցին, թէ և բնաւ այցելագին չընդուննեցան»: Թողունք այս ալարախաղան ձեւերը և պարզութեամբ խօսիմք:

Խնամակալը և դասատուը իրենց սուրբ պաշտօնը չկրցան վարել, և թէ բնաւ որ և իցէ ժամանակ ուսումնական անձեր այս դպրոցաց համար խնամակալութեան պաշտօնը վարած չ'են: Հառաջներս շնորհիւ դասատուաց քիչ շատ բարեկարգ էին վարժարանները. իսկ հիմա՞ . . .

Ես ազգասիրական արմնութիւն և ամէն բնածիր քաջութիւններ բարեկամիս սեփհականելով և իւր սուրբ աղօթիքը կ'ըսեմ թէ խորհրդաւոր անձեր երբէք օրինաւոր դարմաններ խորհած չ'են. մեք բաւականէն աւելի նախորդ նամակին մէջ յայտնեցինք թէ թիւր է իրենց ծանապարհը և յայտնեցինք ելքը ինչպէս այս անգամ ալ մեր ուրիշ գիտողութիւնները ակներեւ պիտի ցնեն:

Խոհանարութեամբ գրեցինք և խնամակալացաւորակեցինք. քանզի թաղեցիք անմեղ և իրենց պարտքը լիովին կատարած են: Տղայք ինչո՞ւ կ'օրհնագիտութիւն չ'ունեն. կարծեմ թէ Հաւատոյ հանգանակը անգամ չ'են գիտեր. չեն գիտեր ոչ ընդհանուր պատմութիւն, ոչ ժամանակագրութիւն և ոչ մեր դիւցազանց վեմ գործերը. և ոչ հին և նոր Վատկարանաց պատմութիւնները. վերջապէս կարեւոր գիտութիւններէ տղայք զուրկ և թափուր մնացին, ծախքը չափազանց եղաւ, և դեռ մեր իմաստուն բարեկամը կը ջանայ յանգանքը թաղեցուց վերայ բեռնել: Տեսան նոքա թէ դպրոցաց մէջ լուսաւորութեան նշոյլ չկայ, որոնցին նոքա երկաթի և ոսկոյն յարգը, հասկցան նոքա թէ բարեկարգ դպրոցներն են միայն իրենց զաւակաց մարդիկները, վերջապէս հասկցան թէ Խնամակալք իրենց անմեղ զաւակաց արեանը պատճառ կըլլան. «Երգարութիւն» գոչեցին, բողբոջեցին, և զիս խրախուսեցին. ալաչեցին որ գրեմ. լսեցի իրենց իրաւացի խնդիրը, քանի որ սուրբ և բարի նպատակ մ'ունէին, և քանի որ ես ալ նոյն նպատակը արշաւողներէն մին ըլլալու բաղձը ունիմ:

Եզնուական ծնողքներ կրկնեցին և ըսին ինձի թէ այս միւսնոյն ծախքով կարելի է մեծահոգեակ Գորագաշեան մը և ու-

ընդ հմուտ անձեր բերել, որոնց փառ-
թիւնը, փառաւոր անցեալը, երկար փոր-
ձառութիւնը կրնան զմեզ կատարեալ վս-
տահացնել քիչ ատենէն ուսումնական և
ծնողասէր զաւակներ ունենալ: Ըստ փա-
րիկ սրնունքը որ հիմա խել մը անձանց կը
մատակարարուի յուսկէտս, մատակարարե-
նոցա և հասկցնենք թէ հինգ շաբաթ չի
վճարող ազգայինները վկայեալ աղքատ-
ներ են, թէ այս վերջիններէն շատերը
դարձեալ կը վճարեն, և թէ դպրոցը նոյն
խեղճ տառապելոց օգնութեանը չ'օգտակէ:
Եւ թէ ո՛ր տեսնուած է թղթի կամ գրչի
համար 5—10 փարայ առնուլ:

Վերջապէս ազնուական ծնողքները ը-
սին ինձ թէ ամիսի գրութիւն մը հաս-
տատենք, որով ծախքերը չափաւորուին.
իւր ցեղերէն բոլորովին մաքրենք դպրոցնե-
րը. աշխատենք զայն բարեկարգել, և հան-
գուցեալ հիմնադիր Տիկնոջ յիշատակը ան-
մահացնողներ պատրաստել, և այս միայն
բարեւոյ դաստիարակութեամբ: Կորա վե-
սեմ անունը ոսկեառ քանդակներ մեր
զաւակաց սրտից մէջ. յիշեցնենք զինքը որ
երբ անողք մահուան դէմ կը մաքառէր,
յիշեց մեր մանկտիքը. փառաւոր ապագայ
մը պատրաստել ուզեց մեր զաւակաց. «Տը-
գիտութեան դէմ յաղթանակի, դոչեց և
թուա՛ն յաւիտեանականութիւն: Եւ թէ ան-
ակնկալ առիթներ, ցաւալի պարագայներ,
աններելի զանցառութիւններ հանգուցելոյն
յղացած ԵՍԵՍ ԳԱՂԱՓԱՐԻՆ գործադրու-
թիւնը անկարելի ըրին, գէթ իրեն շնորհիւ
փառաւոր դպրոց մը կառուցինք. ջանաք
հիմա Կեր. Տ. Խորեն Ս. Բրբեպիսկո-
սի ամենուս սիրելի և սրբազնագոյն Զօր
խնամածութեան և արթուն հսկողութեան
ներքէ դպրոցաց բարոյական և մտաւորա-
կան վիճակը բարգաւաճել: Ըսին ինձի
թէ Երկիրը յանախեալս Կորին Սրբադ-
նութիւնը մեզի շնորհելով, անմահ Հիմնադ-
րին նուիրական հրտակը գործադրել կ'ու-
զէ: Ստահ ըլլանք որ եթէ միահամուռ
վարուինք քիչ ատենէն ծաղկեալ դպրոցներ
մը և ճշմարիտ Զոյ զաւակներ կ'ունենանք:
Ընմահացնենք յաւիտեան սիրելի Զանգու-
ցելոյն անունը և հնազանդինք ինչ որ Ըս-
տուած և Զայրենիք տրամագրած են նորըն-
տիր Քարոզիչ Կեր. Խորեն Ս. Զօրխնա-
մակալութեան շնորհիւ:

Կամակն կը վերջացնեմ յայտնելով
մեր հոգեհատոր բարեկամին որ եթէ դար-
ձեալ այնպիսի անվայել և անիրաւ յօգ-
ուածներ շարունակէ գրել, իրեն հետ կը
վշտանամ և ուրիշ կերպով կը պատաս-
խանեմ:

ԶԱՐԱՊԱՅԻ

Պէտք ունի փափազարեման Տ. Օ. ա-
քարիա հազգընտա թարափը մը թէ-
սիւք օլունաճագ պիր մէք թուպ կէլմիշ ի-
սէտէ, հէնիլ թաստըգա միւհթաճ պու-
լունտուղունտան, տէրճինի ճումսա էրթէսի
նիւսիսիմիլէ պըրադմըջը տըր:

ՀԱՎԱՍԵՐՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Տէվլէթու Ը Էրիֆ փաշա հաղթեթ-
էրի Սըրա Տախիլէ Նազըրը Նասպ օլու-
նուպ Բազուպ պէյին եէրինէ տախիտէվլէթ-
լիւ Խամայիլ փաշա հաղթեթէրի Սալլիյէ
Նազըրը Նասպ ու թային պուլուրմուշար
տըր:

— Ը Զուպի տէվլէթ ըէյիսի տէվլէթ-
լիւ Սիտհաթ փաշա հաղթեթէրինին, պիր
գաչ կիւնէ գատար Պրուսա գափըճալա-
րընա աղիմէթ պուլուրաճագլարը, իշխիւ-
միշտիր:

— Եւ ճիւղ իւլ սէյաճէ կէլէնլէրտէ Տէր-
սաատէթէ կէլիշ օլան Ըսթրիա պէյալա-
տէլլի, տիւնքիւ լազար իրթէսի կիւնիւ
Տէրսաատէթտէն աղիմէթ իյլէմիշէր տիր:

— Պէյիւք վէ քիւլիւք մէմուրէյն վէ
տայիրէ խտմէթէրինտէ իքէն՝ հասպէլ իյթի-
լա ըուխտաթ վիրիլէն էթպալն էքսէրիսինին
վէ պէլքի ճիւլմէսինին իգաթէթքեաճի պիր
գաչ խանտան իպարէթ օլուպ՝ էկէրէլ պու-
լարն խան օտապաշըլարը թարափարընտան
քէթիլէրի ալընմագուա իսէտէ պու խու-
սուսըն հիւսնի հալէրինի թէկէմիսէ քեաֆի
կէօրիւնմէմէթէ վէ միյ մաֆիյէ էթվար
ու հարաքեաթ մէշհուտէլէրինին, պաղէն
վուգու պուլան ուղղունսղղուգլարտա սու-
վէյի թէնի ճալէպ պուլունմագտա օլմա-
սընա վէ արա սըրա պազը զէվաթըն տախի
պու եիւզտէն զարարտիտէ օլտուգլարըն
իշխիլմէթտէ պուլունմասընա մէպնի հէմ
պու մուգալէլէրին պիր թէկէմիսաթը գա-
վիյէ թահթընա ալընմասը վէ հէմտէ շու-
նուն պուլուն օ միսիլու թէնիյաթտան
վարէսթէ օլմասըլա պէրապէր միւսթիլտա-
միսին տախի հէր հալտէ միւթէմային պու-
լունմասը զըմընտա թէպալի մէրգուլէնին
վէ պէքեար թաղըմընտան պուլունան էս-
նաթըսայիրէնին, էէնիտէն թահթիր իլէ քէ-
ֆիլէ ըապթ վէ տէթթէրինին էսասը օլա-
րաք Պապը վալէյը Օապթիյէտէ հըթթ
իթմէք վէ եանընա իթիպա օլմագ վէ նէլ-
տինտէ պուլունան զէվաթըն էթպալիսին
եօլ վիրմէք արղուսընտա պուլունան զէ-
վաթըն, Իշխուտա օլտուղի իւզըն, Պա-
պը վալէյը Օապթիյէտէ միւրաճաթ իյ-

լէմէք կիպի, պուլարըն տախի Պապը վա-
լէյը մէլլէրէճէ պիր հիւսնիւ զապթա վէ
րապթա թահթընա ալընմագլընն միւ-
թէսալիւր իտուկի իշխիլմիշտիր:

ՀԱՎԱՍԵՐՍԱԹԸ ԽԱՐԻԺԻՅԷ

Իշխուտա զաղէթալէրինտէն շու աթի-
տէրի պաճա օգուլմուշուղ տըր:

Պրանսանըն ճիհթի մանէվիէ վէ ճի-
հթի տայիմ սուլճ ու մուհարէպէ արասըն-
տա պի գարար տուրմասը գաթիէն էլվէրմէ-
տիկինտէն, քէնտուսինին սուլճու թէրք իլէ
քէտէրլի վէ տէհէթ վէրիճի պիր մուհա-
լէպէյէ մէճպուր օլմասընն թահթիլը լա-
զըմ տըր:

Ը ճապա քիմիլէ վէ նիշին ճէնգլէ-
չէճէքտիր. Բրուսիատան մատա քէնտուսի-
նէ ըիգապէթ իյլէյէճէք տէվլէթ եօգ տըր:

Տէվլէթը միւշարալէյա պիր գարար-
տա սապիթ օլտուղի Կալտէ, Պրանսանըն
պիր միւշէվէլ թարիֆինտէ վէ քէնտուսինին
րէվիլ ճալալի տողու օլտուղի հալտէ անըն
եանլըլ եօլտա պուլունմասը վէ տէվլէթի
միւշարիլէյալըն միւթէլաղ փօլիթիգասը
օլտուղի հալտէ, պիլիմ հիւ պիր փօլիթի-
գամըլ օլմամասը վէ մէմէթէթէրի զապթ
իտէրէք նուֆուլ ու հիւքմիւնիւ թէգեիտ
իյլէտիլի հալտէ, պիլ պիր գարըլ էէր պիլէ
ալմամտըլմըլտան մատա՝ նուֆուլմուշուղըն
ինգրապիյէ եիւլ թուլմասը, փէք տէ խօշ-
լանաճագ շէյլէր տէկիլ տիր:

Պապաթ պուլունալ պէրապէր մու-
հարէպէյէ կիրիլմէք, պիր աղ միւշէրիլմէ
կէօրիւնիւր. չիւնքի հուտուտըմըլ իւզէ-
րինտէ, պիր թագըմ վուգուլմը մուհիմմէ
զուհուր իյլէտիլի Կալտէ, Պրանսա հիւ-
քիւմէթինի՝ Սէգսիգա կիպի ուզագ մէմէ-
քէթլէրէ վէ մաղարաթը սէթէրլէրէյըլտամ
իյլէտիլինտէն տօլայը, զէմ ու թէքպիհ
իյլէմէնին միւնասիպէթի վար իսէ տէ, գա-
պատայը կիպի էնգաստան հէմճիվար պիր
տէվլէթ իլէ զապթա արամագ հիւ պիր վա-
գըլմտա գապուլ օլունաճագ շէյլէրտէն տէ-
կիլ տիր:

Ի պքին հուտուտըմըլ իւզըն պէյլէ
30 վէ պէլքի եարըն 40 միլիօն էհալտէն
իպարէթ պիր տէվլէթին թէլքիլի թահթիլ
օլունմաղ վէ պէյլէ պիր աղիմ տէվլէթին
գօնշուլըլը՝ Պրանսայի իքինճի տէրէճէյէ
ինտիրէճէք տիր տէյու էտա իտէրլէր:

Պիլվազը էկէր պիր տէվլէթին մէր-
թէպէսի էհալիսինին տաթիլէն նիսպէթ
օլաճագ օլա, Պրանսանըն իւշիւնճիւ տէ-
րէճէյէ ինմէսի լազըմ կէլիւ. չիւնքի Բու-

սիա վէ Լլէմանեա էհալիսի, Վրանսա է-
հալիսինտէն խալիսինտէն խալիս զիստէ պու-
լունմուշորը: Վրադաթ պիր տէվէթին միւ-
քիւնէթ վէ ազամէթի էհալիսինտէն չօգլու-
ղունա միւթէվգիթ օլմայուպ' անճապ սա-
ման ու սէրվէթ վէ էհալիսինտէն առհապը
ղայրէթ վէ ազլ ու տիրայէթ վէ էրպապը
ուլում վէ մէսարիթ օլմայունա վէ գաւանին
էտարիսինտէն էն զիստէ միւնթապիմ
պիր հալտէ պուլունմայունա միւնթապիմ պու-
լունտուղը կիւն կիպի աշիքեար տըր:

Պիղ խէ սէրվէթ ու զայրէթի վէ
տիրայէթ մալիք օլմաղը իսթէտիկիմիդ հալ-
տէ էնվար մէարիթի վէ իգթիզա խտէն
գաւանին վէ նիզամաթը իսթիհալ խտէ-
պիլիթորը: Պու սուրէթտէ Վրանսանըն
հայիզ օլտուղը ըիւթպէտէն նուղուղի միւ-
ճէրէթ քէնտու խաթապընտան վէ էթրատ
նասըն թալիմէ մուգայէտ օլմաղընտան
վէ գաւալիտը սէրպէսթիյէ, կէրէյի կիպի
րայէթ էյլէմէտիկինտէն՝ թէշայիթ խտէպի-
լէճէկի տէրքեար տըր պու սուրէթտէ: Վր-
րանսանըն պու ճիհէթլէ օլան թէֆվիգի
թէնզիլ խտէրսէ, գապահաթըն Լլմանեա-
տան զուհուրի էտա օլապիլիթ' մը: վէ
պիղտէն նէշաթ խտէն պիր ինքրաղըն էօ-
նիւնիւ պիր միւնթա ֆրանզըն ըիւզկեարա
սարֆը պիլիէրճէ Բրուսիա վէ Վրանսըզ-
լարըն թէլէթի իլէ ալընապիլիթ' մը: Լլ-
մանեանըն գաւալիթլի օլմայունըն նէ՞զա-
րարը օլապիլիթ' պիղ անը զապի ու իս-
թիլա էյլէմէթ թասապուրիլէ զահպ օլմա-
տըլմըլ միսիլու, անըն թարաֆընտան տա-
լի հիչ պիր գորգուսուզ օլմաղընտան
պիրպիլիթի իզար խտէմէլիլ: Ինկիլթէ-
րա իլէ պէրապէր մէտէնիլիթին տէլալը
պուլունմուշ օլան պու իքի տէվէթլէր պէյ-
նիստէ, մութլագա պիր իթիհատ հասըլ
վէ պուլիթիհատըն ֆիւսէլի ճէմիլիթի պէշ-
րիլէճէ միւսայիլը ֆէվգիլլատէյի միւսթէլ-
զէմ օլաճաղը տէրքեար տըր:

Իշթէ պէյլէ պիր իթիֆագըն իւլա-
լայիմի Վրանսա իլէ Ինկիլթէրա պէյնի-
տէ միւշահէտէ օլունմաղա պաշլատը: պու
իքի միլլէթլէր պէյնիտէ՝ 600 սէնէտէն
պէրու տէվամ խտէն նէֆսանիլիթ ու միւ-
ճատէլէտէն ֆարիզ օլարագ՝ վէ թիճարէթ
ճիհէթիլլէ քէնտուլէրիլէ մախսուս օլան
մէնֆաթլարընը թէրք խտէրէք, պէյնիլ-
լիստէ ազտը իթիֆագ իթմէք թէսապիլ-
լիստէ տիրէր:

Իշթէվմ Ինկիլթէրա էհալիսինտէն էֆ-
քեարընճա Վրանսա իլէ իթիֆագ էլլէմ
վահիմ օլտուղը միսիլիլ, Վրանսա էրպապ
նաղըրը պասիլիթինտէն պու էթքեար միւս:

թէլիթէյէ իշթիթագ էյլէտիքլէրի տէրքեար
տըր:

Իշթէ Լլէմանիա իլէ պէյլէ պիր իթի-
ֆագ իհատա էյլէմէք իւղրէ, աճէպա քէն-
տուսի իլէ տալի 600 սէնէ մուհարէպէմի
իթմէլի: պուլունտան տահա զիստէ ազլըզլըք
վէ ինսաֆուրըք օլամաղ: Բրուսիա իլէ
Վրանսայը թաստիք խտէն ազլը ճէյ, նատր
զամանը սապըգտա զուհուր իտէն վուգուա-
թըն ետա վէ էթքեար մը տըր, տէյէճէք-
լէր: էկէր Բրուսիաղլար պիղէ Վլաթէրլո
մուհարէպէտիլէ իլթար էյլէմէք իսթէրսէ,
պիղ տալի քէնտուլէրիլէ Լլլիսա մուհա-
րէպէտիլէ իլթար խտէպիլիթիլ: հուտուս
մէսէլէսիմիտիր տէյէճէքլէր: պուլունա եալը-
նըլ ապքէրլէր պաղը էհէմիլիթ վէրէպի-
լիլէր վէ ֆրանսըլ հուտուտու լայըզլլա
թայիլի օլունմաղընտան, Բրուսիա պիղիմ
իլէ մուհարէպէմի խտէճէք տիր, ֆագաթ պու
հուտուտու տիւզլիթմէք իւղրէ, էսկի քէն
ու զարէլէրիլ թէքրար մէյտանա կէթիլ-
լէճէք պիր մուհարէպէյէ գըյամ էյլէմէ-
նիլն միւնսիպէթի վա՞ր մը:

Պաշլու ռէլլա

— Ինկիլթը գրալիչասըլ վէլիի ահտը Բը-
րէնս տ'իլալ ճէնսպլէրի Բրանսանըն Տուպ-
լին փայիլիթալտընա վասըլ օլարագ իլթի-
րամաթը ֆայիգա իլէ գապուլ օլունմուշ
տըրլար:

— Տանիմարգա Վրալընըն եէվի մէվ-
լուտէլլի Վափիլհագ ճէհրիտէ պէօ-
յիւք զիյնէթլը վուգու պուլունշ վէ
քեաֆիլլի վիթլարը վէ տիւզլլը սայիլի
էլիլէրի վէ միւթէպէր քիմսէլը պիլաթ
թէպիլիլէ կիլմիլլէր տիր:

— Բրուսիաղլար գրալիչասը վէ քէնտի
վէլիի ահտըրի Բասագլանըն իլք կիւնիլ
թուրիլէ կիլմէք իւղրէ, Լլլայունտան եօլա
չգգմըլար տըր, վէ Լլթալիա գրալիչատէսի-
նիլ տիլիլիլիտէ հաղըր պուլունմաղա տըր-
լար, պուլար Բրանսապտան վէ Վրանսա-
տան կէլէրէք՝ հիչ պիր մահալտէ էյլէնմէ-
յէրէք տողըն կիլմիլլէր տիր:

ՀԱՊԵՀ

Իսկէնտէրիլէ Եպրիլ 25

Ինկիլթը ապքէրիլիլն սըր գոմանտանը
Ս. Վափիլ թարըֆընտան քէլիտէ օլու-
նան պիր թէլէղրաֆնամէյէ նաղարէն,
Սափալա գալէսի, Եպրիլին 13 իստէն
զապի ու թէսիլի օլունտը:

Փէք չօգ եէսիլլէր զապի օլունմուշ-
լար տըր: հաքիմ թէնդորոսը նէֆէրաթ
ապքէրիլիլին էքսէրիսի թէրք էյլէմիլ օլ-
տուգլարընտան եալընը քէնտուսի պիր
գալթարաֆտար իլէիլի տէֆա միւտարէպէ-

յէ գըյամ էյլէտիքտէն սօնկրա պիր փիլ-
թուլ իլէ նէֆսիլի թէլէթ էյլէմիլ տիր:

Ինկիլթըրալէն եալընը պիր զապիլի
իլէ 14 տէմ մէհրուհ օլմուշ վէ շապէլ-
լիլէրալէն 500 թէլէֆաթ վուգու պուլունշ
վէ 14 000 նէֆէր եէսիլ թուլթուլմուշ վէ
Սափալապտա իւշայ քիֆայէթ խտէճէք
էրզագ ու մահալաթ պուլունտուղի անլա-
շըլմըլ տըր:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԹԵԼԵԿՐԱՖԻՅԷ

Օսթրալիանըն Սիմնէ նամ ճէհրիլն
իլիստէ հալմէթլա Ինկիլթէրա գրալիչա-
սընըն իքիլիլ վէլիի ահտըրի Տիւք տ'իլալ
պուլի ճէնսպլէրի իւղրիլէն պիր Վիլիյան-
լընըն, տապանճա սըգմայունտան զայէթ
ֆիւնա սուրէթտէ եարալանմըլ տըր:

Պու թէլէկրաֆ ճումաա էրթէսի կիւ-
նիլ Վէյօղլու թէլէկրաֆիստէյէ վասըլ օ-
լարագ՝ անիտէ իքի գթա մէթուպլար իլէ
զաթը հաղըթը Սատարէթիլիլնահիլլէ վէ
Խարիճիլլէ նիլարէթի ճէլիլէսիլէ պիլտի-
րիլիլ տիր:

— Լաստիա իմէրաթը վէ իմէրաթօ-
րիչապը, քէնտուլէրիլին Օֆթէն սէրպալ-
լընտա պուլունմաղա տըրլար մէքիլ սէ-
րայ տէրուլիլտէ քէնտի համիլլէսիլի վալ
էտէրէք, պիր գըլ էվլատը տողմուշ օլտու-
ղու, թէլէկրաֆ հալմաթիլիլտէն տիր:

— Լափօթէն հաղըթլէրիլին մախսուս
լէրի պու սէնէ իլք տէֆա օլարագ շաղոր-
դուլիլն ալաճագ օլմաղլիլ, ֆէվգիլատէ
վիլիլլէր իլթար իլիլն՝ պէյլիլ թէտարի-
քեաթ կէօրիլլէթտէ տիր:

— Բրէնսէս Լլլոթիլա փարիստէն Վնօրալ-
ստ կիլմէք իլիլն եօլա չգգմըլ տըր:

— Բրէնս Լլարօլէն հաղըթլէրիլն անճագ
պիր գաշ կիւնէ գատար եօլա չգգապիլլէճէ
տիր:

ԻԼԼԱԼ ՈՒՍՈՒՄ

Սարգուհի նամ խաթուլըն, Պէյօղ-
լունտա Վալիսնճու գուլլուղու ճիլարընտա,
Պատէմ սօգաղընտա 3 նիւմէր իլէ միւ-
րագամ միւթէսարըֆէ օլտուղի պիր պապ
խանէսի հիլլէթլէ թարաֆընտան մէղա-
տէ չգգարըլմըլ վէ 5 500 զուրուշա գալէ-
պի զսահուր իլթիլ օլմաղ իլէ, զիյատէ գա-
լէպիլ օլանլարըն պու կիւնտէն իթիպարէն՝
նիհայէթ 21 կիւն իլիլտէ, Վալաթապտա
Սանտրգըլար ճատտէսիլտէ մուգիմ Սի-
րի թէլլալը Լուսուլի աղայա միւրաճաթ
իլլէմէլլիլ

1284 Նիւն 13 1285 Մուհրըմ 2

ՄԻԹԵԼԻԹԻ ՂԱԶԷԹԱ
Ն. Ս. ԻՓԵԹԵԱՆ
ՍԱՀԻՊԻ ՂԱԶԷԹԱ ՎԷ ՄԱԹՊՈՒԱ
Ե. Յ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆ